

Flerkulturelt mangfold i barnehagehverdagen

«Hvordan jobber pedagogiske ledere med flerkulturelt mangfold i
barnehagehverdagen?»

Ingrid H Lyse

Kandidatnummer: **9**

Bacheloroppgave

BHBAC3920

Trondheim, 28.04.2023.

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

Forord

Bacheloroppgaven min vil være en slags avslutning og oppsummering av min utdanning på Dronning Mauds minne høyskole. Jeg har gått profilen barnehagelærer med vekt på flerkulturell forståelse de to første årene og barnehager i internasjonalt perspektiv andre året, da var jeg på utveksling til Sør-Afrika første semesteret.

Jeg har lært mye gjennom disse tre årene og fått mye kunnskap om det flerkulturelle i barnehagen, noe jeg virkelig er glad for. Jeg har utviklet meg både faglig men også personlig gjennom utdanningen og jeg har fått lære mer om hva flerkulturelt mangfold i barnehagen handler om og er. Kunnskapen og engasjementet om flerkulturelt mangfold har jeg fått gjennom utveksling, praksis, forelesninger og i møte med barn, foreldre og ansatte.

Jeg vil gjerne takke alle forelesere og faglærere jeg har hatt gjennom disse tre årene. Jeg har blitt møtt av ivrige og engasjerte lærere som er interesserte i temaene de lærer bort.

Jeg vil også takke mine flotte medstudenter som har vært helt avgjørende å ha for å trives gjennom disse tre årene. Det har vært inspirerende og motiverende å ha gode samtaler og støtte i dem som har stått i samme situasjon hele veien.

Jeg vil også takke informantene mine for at de tok seg tid til å stille opp for bacheloroppgaven min i en travel tid.

Til slutt vil jeg takke veilederne mine Marianne Schram & Paal Eckhoff Salvelsen. Takk for god faglig hjelp, veiledning og støtte i arbeidet med bacheloroppgaven.

Tusentakk til alle!

Ingrid H Lyse

Innholdsfortegnelse

1.0 INNLEDNING.....	4
1.1 VALG AV TEMA	4
1.2 PROBLEMSTILLING	5
2.0 METODE	6
2.1 VALG AV FORSKNINGSMETODE	6
2.2 PLANLEGGING AV DATAINNSAMLING.....	7
2.3 UTVALG AV INFORMANTER	8
2.4 BESKRIVELSE AV GJENNOMFØRING.....	8
2.5 ANALYSEARBEID.....	9
2.6 KVALITETSVURDERING/METODEKRITIKK	9
2.6.1 Validitet	10
2.6.2 Relabilitet.....	10
2.7 ETISKE RETNINGSLINJER.	11
3.0 TEORI.....	11
3.1 FLERKULTURELT MANGFOLD	11
3.1.1 Mangfold som problem	12
3.1.2 Mangfold som ressurs	12
3.1.3 Arbeid med flerkulturelt mangfold i barnehagen	13
3.2 KULTUR OG IDENTITET	14
3.2.1 Kultur.....	14
3.2.2 Identitet.....	15
3.3 INKLUDERING OG TILHØRIGHET	16
3.4 FORELDRESAMARBEID	17
4.0 PRESENTASJON AV FUNN OG DRØFTING:	18
4.1 TANKER RUNDT ARBEID MED FLERKULTURELT MANGFOLD.....	18
4.2 BETYDNINGEN AV KULTUR OG IDENTITET I MANGFOLDET	20
4.3 ARBEID MED FLERKULTURELT MANGFOLD	22
4.4 SYNLIKGJØRING I BARNEHAGENS ROM.....	23
4.5 FORELDRE SOM RESSURS FOR BARNEHAGEN	25
5.0 KONKLUSJON/AVSLUTNING.....	26
6.0 LITTERATURLISTE:	28
7.0 VEDLEGG:.....	29
7.1 SAMTYKKESKJEMA	30
7.2 INTERVJUGUIDE.....	33

1.0 Innledning

Når jeg hadde valgt hvilket tema jeg ville skrive om i bacheloren min så gikk jeg inn i rammeplanen og så på innholdet og valgte ut det jeg syntes var mest relevant for min oppgave. Jeg så mest på temaet mangfold og gjensidig respekt hvor mye er relevant for min bacheloroppgave, men jeg valgte å trekke ut spesielt et punkt. I rammeplanen står det at «Barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.9). Det var dette jeg ville finne ut med oppgaven min, om de bruker mangfoldet de har som en ressurs i barnehagehverdagen eller om det jobbes mindre med i det daglige.

I arbeidet med bacheloroppgaven min valgte jeg å bruke en praksisfortelling fra Sør-Afrika hvor jeg var på utveksling for å få innblikk i hvordan noen pedagogiske ledere tenker rundt flerkulturelt mangfold i barnehagen, hvordan de jobber med det og eventuelt hvordan de kunne ønske at det var.

Funnene jeg har trukket frem i oppgaven er trukket frem bevisst med fokus på problemstillingen min med fokus på hvordan flerkulturelt mangfold brukes i hverdagen og hva de gjør. Med det så har jeg fått et større innsyn i hvordan pedagogiske ledere i ulike barnehager jobber med flerkulturelt mangfold i barnehagehverdagen. Jeg synes det har vært gøy å snakke med tre ledere fra tre forskjellige barnehager for å få litt ulike syn og perspektiver på de samme spørsmålene. Jeg vil også presisere at dette kun er tre pedagogiske ledere sitt syn på flerkulturelt mangfold og deres erfaringer med dette, og derfor noe som vil kunne gi veldig forskjellige svar alt etter hvem du spør og hvor, så det betyr at denne oppgaven ikke snakker for alle pedagogiske ledere.

1.1 Valg av tema

Jeg har alltid hatt stor interesse for kultur og mangfold fra når jeg har vært på reise, fra tv og musikk og ved å snakke med folk rundt meg som har en annen kultur enn jeg har. Jeg fikk virkelig bekreftet dette og ble enda mer nysgjerrig på temaet når jeg var på utveksling i Sør-Afrika. Der fikk jeg selv oppleve mange forskjellige nye kulturer og jeg fikk se hvordan de brukte det i barnehagene der gjennom praksis. Der hadde de for eksempel mye bøker fra ulike

kulturer og på andre språk, de brukte ulike sanger og ord på de forskjellige språkene og barnehagens rom var tydelig dekorert med ulike ting fra de forskjellige kulturene i barnegruppa. Dette fikk meg til å tenke tilbake på Norge og tidligere praksis på hvordan vi gjør det her, jeg fikk derfor lyst å ha flerkulturelt mangfold som et tema for å se hvordan vi jobber med det i barnehagene her hjemme.

I rammeplanen så står det at «Personalet skal bidra til at kulturelt mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.52). Det er derfor viktig at vi har et fokus på dette og at vi har kunnskap om de ulike kulturene som finnes i barnegruppa og bruker dem som en ressurs, så det var dette jeg ville finne ut og kanskje inspirere til gjennom min oppgave.

Som nevnt lengre opp så synes jeg dette er et veldig interessant tema men også et tema som er veldig aktuelt. Det er aktuelt nå og vil bare bli mer og mer aktuelt ettersom Norge blir mer flerkulturelt som land hele tiden. De aller fleste barnehager har ulike kulturer representert på avdelingen og et stort mangfold både blant barna men også blant de ansatte. Jeg mener derfor at personalet i barnehagen hele tiden bør strebe mot å være en barnehage som bruker det flerkulturelle mangfoldet som en ressurs i hverdagen. At vi arbeider med å synliggjøre og ivareta mangfoldet og legger til rette for at alle får delta aktivt i barnehagehverdagen er noe jeg selv setter veldig høyt og det var også derfor jeg valgte å ha dette som tema når jeg skulle skrive min bacheloroppgave.

1.2 Problemstilling

Når jeg hadde valgt tema ut i fra hva som engasjerte meg mest og som jeg kunne tenke meg å skrive om så begynte jeg å se på og formulere ulike problemstillinger som kunne være interessante til temaet. Jeg ville jo også velge en problemstilling som kunne knyttes godt opp til fordypningen jeg har hatt disse tre årene, og det var ganske lett å få til ettersom jeg allerede hadde valgt hvilket tema jeg ville ha fokus på.

Når jeg først startet prosessen visste jeg ikke helt hvor jeg ville ha fokuset annet enn at jeg ville ha noe som handlet om kultur og mangfold i barnehagen. Jeg skrev ned mange forskjellige problemstillinger i den tidlige fasen og leste litt tidligere bacheloroppgaver med lignende tema og fokus. Etterhvert som jeg hadde grublet litt frem og tilbake satt jeg igjen med et knippe problemstillinger som jeg kunne tenke meg å skrive om.

Ved god hjelp fra faddere, faglærere og veiledere klarte jeg å velge meg en problemstilling og et utgangspunkt for prosjektet. Jeg skrev også ned praksisfortellingen som skulle være en slags intro til informantene i intervjuene slik at de også fikk et innblikk i hvorfor jeg valgte som jeg gjorde. Jeg fikk også gode råd fra veilederne når det kom til momenter i intervjuet og hvordan jeg skulle gjennomføre det for å få mest mulig data samlet inn til å svare på problemstillingen min.

Jeg viser til problemstillingen min:

«Hvordan jobber pedagogiske ledere med flerkulturelt mangfold i barnehagehverdagen?»

2.0 Metode

I dette kapittelet skal de metodiske valgene som har blitt tatt på bakgrunn av å kunne besvare problemstillingen, redegjøres for og begrunnes med støtte fra relevant teori.

2.1 Valg av forskningsmetode

Jeg valgte jeg å bruke kvalitativ forskningsmetode. I følge Larsen (2017) så brukes kvalitativ forskningsmetode for å gå i dybden på et område hvor man kan få forståelse for informantens kunnskaper, følelser og meninger. Kjennetegn ved denne forskningsmetoden er at informasjonen som samles inn er basert på menneskelige tolkninger og erfaringer og kan gi innsikt i ulike mønstre innenfor informantenes erfaringer og meninger (s.106). Ut i fra dette valgte jeg å bruke intervju og observasjon som metoder.

Intervju valgte jeg for å få konkret svar på hvordan de jobber med det i hverdagen og hva de gjør for å bruke det flerkulturelle mangfoldet som en ressurs. Jeg syntes også at intervju var en fin måte å komme i dybden på, samtidig som informantene står fritt til å uttrykke seg slik de vil og at jeg får muligheten til å komme med oppfølgingsspørsmål underveis.

Jeg valgte observasjon fordi jeg gjerne ville observere barnehagens rom, i form av om de ulike kulturrene i barnegrappa var representert enten med bøker, bilder eller ord og uttrykk på veggene. Jeg ville også observere i hverdagssituasjoner som ved et måltid, for å se om det kom opp i noen samtaler. Jeg valgte deltakende observasjon når jeg skulle observere i barnehagen. I følge Thagaard (2018) så handler deltakende observasjon om at man deltar i aktiviteter sammen med deltakerne og at man oppholder seg i felten (s.70). Grunnen til at jeg valgte deltakende observasjon var at jeg da følte at jeg fikk et mest mulig realistisk innblikk ved å være tilstede sammen med barna og de ansatte.

Grunnen til at jeg valgte å ha både intervju og observasjon som metode var for å få et mest helhetlig og detaljert inntrykk når jeg skulle analysere dataen min, i tillegg for å styrke reliabiliteten.

2.2 Planlegging av datainnsamling

Jeg valgte å bruke semistrukturert intervju når jeg skulle utarbeide en intervjuguide. Jeg skrev ned en del spørsmål på forhånd men valgte å være fleksibel i selve intervjuene. Jeg ville ha intervjuguiden som en base og en hjelp for å få informantene til å dele deres tanker og erfaringer rundt flerkulturelt mangfold i barnehagen, samtidig som jeg ville ha mulighet til å komme med oppfølgingsspørsmål, fjerne spørsmål eller ta det i en annen rekkefølge tilpasset informanten og vår samtale (Larsen, 2017, s. 99). Jeg valgte en skjønnsmessig utvelging av mine informanter som betyr at jeg valgte informantene mine ut fra yrkesstilling ettersom det var pedagogiske ledere som var interessant for min problemstilling. Jeg sendte ikke ut intervjuguide på forhånd, men et informasjonsskriv om tema og gjennomføring. Tidsrammen var satt til 45 minutter og vi brukte rundt det på alle intervjuene.

Når det kommer til observasjon så valgte jeg deltakende observasjon. I følge Larsen (2017) så handler deltakende observasjon om at du selv er en del av det sosiale systemet du observerer, ved å delta i samspill med dem du observerer. Innenfor deltakende observasjon så valgte jeg den mer passiv deltakende ettersom jeg ikke ville at min deltakelse skulle påvirke situasjonen som ble observert (s.106). Da følte jeg at jeg på best mulig måte fikk observert barnehagens rom og de dagligdagse situasjonene uten å påvirke noe av det som skjedde på avdelingen. Jeg planla å observere fra frilek til måltid, som var ca. 1.time, 1 dag i hver barnehage, mest for å observere barnehagens rom og materiale de brukte.

2.3 Utvalg av informanter

Når jeg skulle velge ut informanter så var mitt eneste kriteriet at informantene jobber som pedagogiske ledere i dag. Utvalget av informanter var et strategisk valg ettersom kriteriet jeg hadde til informantene var i samsvar med problemstillingen jeg hadde valgt (Dalland, 2020, s.79). Den første informanten skaffet jeg meg fra en annen kommune da jeg visste at hen jobbet som pedagogisk leder ved en barnehage der og at vi har litt felles venner, jeg følte derfor at det var naturlig å spørre hen om å delta. Den andre informanten var noen jeg hadde kjennskap til gjennom studiet som jobber som pedagogisk leder og jeg valgte derfor også å spørre hen om å delta i et intervju til bacheloren min. Den tredje informanten min fikk jeg fra tidligere praksis hvor vi kom litt i snakk om bachelor underveis i perioden og jeg valgte derfor også å spørre hen om å delta i prosjektet. Jeg sendte ut melding til informantene tidlig i prosessen hvor jeg forklarte kort hva det gikk ut på og hvilket tema det skulle handle om for å sikre meg tre informanter tidlig.

2.4 Beskrivelse av gjennomføring

I oppstarten av bachelor så tok jeg kontakt med informantene mine og presenterte formålet med prosjektet mitt og om de hadde mulighet og lyst til å delta. Jeg sendte deretter ut samtykkeskjema og vi avtalte en dato og et tidspunkt for å gjennomføre selve intervjuet. I følge Bergsland & Jæger (2022) er det viktig at den som intervjuer skaper en atmosfære hvor den som blir intervjuet kjenner seg trygg til å snakke fritt om egne opplevelser og følelser (s.34). Det var derfor viktig for meg å prøve å skape denne tilliten fra start ved å være engasjert og nysgjerrig til det de fortalte meg. Jeg startet også intervjuet med noen introduksjon spørsmål som handlet om dem, deres utdanning og tanker bare for å etablere en slags tilknytning oss i mellom. Kruuse (2011) skriver at det er viktig som intervjuer at man er sensitiv ovenfor hvordan den du intervjuer bruker stemmen sin og kroppsspråket sitt (s.149). Dette er også en del av den tilliten man skaper og dette vil kunne si meg noe om temaer de gjerne vil gå mer innpå eller om man kommer inn på ting de kanskje ikke vil snakke om. I intervjuene hadde jeg med en medstudent til å skrive ned svarene underveis, med unntak av det første intervjuet hvor skribenten hadde blitt syk. Jeg følte at jeg fikk deltatt aktivt og vist interesse for svarene til informanten i tillegg til at jeg da kunne komme med oppfølgingsspørsmål.

Når det kommer til observasjonsdelen så valgte jeg å bruke deltakende observasjon og å skrive notater på det jeg så i barnehagens rom. Når jeg skulle observere om det ble noe snakk om temaet i samtaler som kom opp så observerte jeg fra ca. En halvtime før lunsj og til lunsjen var ferdig. Til observasjonen av barnehagens rom skrev jeg på forhånd ned ting jeg ville se etter (Dalland, 2020, s.112). Dette for at jeg skulle ha fokus på hva jeg egentlig så etter, samtidig som jeg ikke ville glemme noe eller ha fokus på for mye på en gang.

Jeg trivdes svært godt i min rolle som intervjuer og følte at jeg hele tiden var nysgjerrig på det de hadde å si, samtidig som jeg var engasjert. Jeg fikk snakke med pedagogiske ledere som hadde ulik kunnskap, forståelse, erfaringer og måter å jobbe på når det kom til flerkulturelt mangfold i barnehagen. Jeg syntes også det var interessant å observere, men skulle gjerne ønsket at jeg hadde tid til å observere enda mer og over lengre tid.

2.5 Analysearbeid

Larsen (2017) skriver at analyse handler om å finne mønstre og sammenhenger i dataen vi har samlet inn (s.113). Dette startet i etterkant av intervjuene og observasjonene. Rett etter jeg hadde gjennomførte intervju og observasjon satt jeg meg ned å skrev ned hvordan jeg opplevde intervjuet og intervjupersonen. Jeg så også på observasjonsnotatene jeg hadde tatt og skrev det ned mer utfyllende samtidig som jeg renskrev det. Selve analysen av informasjonen jeg hadde fått kodet jeg og kategoriserte i ulike temaer. Dette gjorde at jeg fikk redusert mengden til kun det som var nødvendig informasjon til å svare på min problemstilling (Larsen, 2017, s.113).

2.6 Kvalitetsvurdering/metodekritikk

Det er viktig å kvalitetssikre forskningsprosjektet med kritiske refleksjoner når man gjør et kvalitativt studie. I dette kapitlet skal jeg derfor se på begrepene validitet og reliabilitet, for å kritisk reflektere over min egen forskning og bruk av metode i prosjektet.

2.6.1 Validitet

I følge Bergsland & Jæger (2022) så handler validitet om hvor godt eller relevant dataene som er samlet inn representerer det som skal undersøkes, og i hvilken grad resultatene er gyldige for det utvalget og det fenomenet som er undersøkt (s.44). Jeg valgte å bruke kvalitativt intervju og observasjon ettersom det var hensiktsmessig for min problemstilling. Gjennom å bruke intervju og observasjon fikk jeg innblikk i hva informantene tenkte, hvilke erfaringer de hadde og hvilken kunnskap de hadde knyttet til flerkulturelt mangfold i barnehagen og hvordan de jobbet med det. Jeg fikk også styrket validiteten ved at jeg gjorde observasjoner i barnehagens rom, dette var med på å gjøre at jeg fikk en mer sammensatt forståelse av det de fortalte ved å se det fysisk i barnehagens rom. Videre skriver Bergsland & Jæger (2022) at det også handler om overførbarhet, at selv om tolkningene er basert på en enkel undersøkelse kan den også gjelde i flere sammenhenger (s.44). Det vil være grunn til å tro at dersom jeg hadde benyttet meg av andre informanter ville funnene vært annerledes ettersom alle pedagogiske ledere er forskjellig og gjør ting på sin måte selv om de følger samme lovverk og rammeplan.

2.6.2 Relabilitet

I følge Brinkmann & Kvale (2015) så handler reliabilitet om hvor troverdige og nøyaktige funnene i prosjektet er (s.281). Noe som kan ha vært med på å svekke relabiliteten i mitt prosjekt er at jeg hadde kjennskap til informantene fra før av. I følge Larsen(2017) kan det være vanskelig å sikre relabiliteten i et intervju, ettersom informantene kan påvirkes av den som intervjuer (s.94). I mitt tilfelle hvor jeg har kjennskap til flere av informantene kan det ha påvirket dem i den grad at de har gitt meg svar som de tror jeg vil høre eller svar som virker politisk rett ved at jeg undersøker hvordan de jobber med det i sin barnehage.

Det at jeg brukte observasjon som metode i tillegg til å bruke intervju er også med på å styrke funnene mine. En del av funnene jeg har fått i intervjuene kan sammenlignes eller styrkes ved hjelp av funnene jeg har gjort i observasjon ved at de forklarte meg hvordan de jobbet med det, men at jeg også fikk sett det i praksis. Svakheten her er jo at jeg ikke fikk gjennomført observasjon av den ene barnehagen, så dette gjelder kun på 2 av 3 barnehager.

Jeg opplevde at relabiliteten ble styrket på de intervjuene hvor jeg hadde med meg en skribent. Jeg følte da at jeg fikk med meg alle innspill som informanten kom med samtidig som jeg fikk et konkret inntrykk av reaksjonene og kroppsspråket til informanten. Bergsland & Jæger (2022) skriver om viktigheten av å skrive ned hvordan man opplevde intervjuet og

informanten rett etter man har intervjuet. Jeg gjorde selv dette med alle de tre intervjuene jeg hadde og følte at intervjuene hvor jeg hadde med en skribent ble mer flytende og naturlige.

2.7 Etiske retningslinjer.

Larsen (2017) skriver at forskningsetikk handler om hvordan du som forsker møter informantene, hvordan du informerer, hvilke spørsmål du stiller og hvordan du behandler informasjonen du får (s.15). Jeg sendte ut et informasjons og samtykkeskjema hvor jeg informerte om prosjektets formål, at det var frivillig å delta og at de på hvilket som helst tidspunkt i prosessen kunne trekke seg. Jeg informerte også informantene mine om at de kunne få tilsendt intervjuet etter at det var renskrevet om de ønsket dette og at de bare måtte ta kontakt, dersom det skulle være noe. De ble også informert i dette skjema men også muntlig før intervjuet at de ville bli anonymisert. I følge Thagaard (2018) så handler konfidensialitet om at man ikke offentligjør noe personlig data som kan gjenkjennes eller som kan avsløre informantens identitet (s.24). Jeg har overholdt ansvaret om anonymitet og løfte om konfidensialitet ved å bruke fiktive navn, til å skille informantene mine. Jeg har også valgt å bruke en kjønnsnøytral beskrivelse istedenfor han eller hun, da kjønn ikke har noen betydning for å kunne svare på problemstillingen min. Informantene mine kan ikke spores tilbake ved personlige opplysninger men heller ikke ved navn på skoler eller arbeidsplasser. Ved å omtale informantene mine på en saklig måte, fremstilles de med respekt og verdighet.

3.0 Teori

I denne delen av oppgaven skal jeg ta for meg teori som er relevant for min problemstilling og som vil bli brukt i drøftingsdelen av prosjektet. Jeg har valgt å ta for meg fire ulike temaer i dette kapittelet og delt opp deretter. De fire kapitlene er flerkulturelt mangfold, kultur og identitet, inkludering og tilhørighet og foreldresamarbeid.

3.1 Flerkulturelt mangfold

Horntvedt (2017) hevder at ordet mangfold dreier seg om variasjon på en stor skala og kommer fra det engelske ordet diversity eller multiplicity (s.244). Mangfold kommer i mange

former enten det er kjønn, alder, kultur, språk eller andre ting. Rundt om i verden er det hele tiden mennesker i bevegelse med ulike språk, kulturer og religioner. Det norske samfunnet er også i stadig utvikling og mange bruker ordet flerkulturell for å beskrive det norske samfunnet.

Flerkulturell handler om kultur eller flere kulturer i et samfunn (Gjervan, Andersen & Bleka, 2014, s.18). Norge i dag er flerkulturelt og vi får stadig flere mennesker med ulike religioner, språk, kultur og rase, men de utgjør likevel en minoritet i Norge. Vi bruker ofte begrepene minoritet og majoritet når vi definerer og omtaler mennesker i et flerkulturelt samfunn. Vi bruker ofte begrepene i forhold til hvilke etniske grupper som er størst og minst i et samfunn, hvor minoritet er den minste gruppen og majoritet er den største (s.21).

I de aller fleste barnehager i dag finnes det barn med ulik språklig og kulturell bakgrunn men det er ikke dermed sagt at barnehagen har en flerkulturell pedagogisk tilnærming. Dette avhenger mye av personalets kompetanse, evne og vilje til å jobbe med en flerkulturell situasjon (Gjervan, Andersen & Bleka, 2014, s.61). Videre sier de at å forholde seg til flerkulturelt mangfold skal være en naturlig del av barnehagens hverdag (s.63). Det vil ikke være en fasit på hvordan en flerkulturell barnehage ser ut ettersom det vil være naturlig å ta utgangspunkt i barnegruppen man har og mangfoldet som finnes der.

3.1.1 Mangfold som problem

En problemorientert tilnærming til kulturelt mangfold er i følge Gjervan, Andersen & Bleka (2014) det å ikke ta utgangspunkt i barn og foreldres ulike kulturelle og språklige bakgrunner i barnehagens pedagogiske arbeid. Dette kan skyldes en monokulturell pedagogisk forankring hvor man ser på majoritetens språk og bakgrunn som en forutsetning for at barnehagen skal kunne nå sine mål (s.63). Dette betyr jo også at personalet ikke anerkjenner andre språklige og kulturelle bakgrunner enn det norske og dette kan for eksempel komme av at de mangler kompetanse innenfor område eller grunnleggende holdninger om at barnehagen skal være språklig og kulturell homogen. Slike holdninger kan også komme av at man ikke har nok kompetanse eller er usikker på egen kompetanse og derfor tenker at det vil være mer arbeid eller mye å sette seg inn i.

3.1.2 Mangfold som ressurs

I følge Gjervan, Andersen & Bleka (2014) er en ressursorientert tilnærming til mangfold når kulturelt og språklig mangfold er en integrert del av barnehagens innhold og pedagogikk, og personalet gir rom for og tar konsekvensen av mangfoldet med i utviklingen av barnehagen

(s.67). Her blir det flerkulturelle miljøet og de ulike bakgrunnene i barnehagen sett på som en ressurs fremfor et problem og barnehagen tar konsekvensen av at barna og foreldrene har ulike forutsetninger, behov og ønsker. I en barnehage med en ressursorientert tilnærming vil mangfoldet anerkjennes, verdsettes og synliggjøres ved å være en del av barnehagens ordinære virksomhet. Her handler det om synliggjøring både i formelle og uformelle aktiviteter som en naturlig del av hverdagen og ikke bare markeringer kun ved spesielle anledninger. Kulturelt mangfold vil også kunne bli synliggjort i hverdagen gjennom valg av innhold i barnehagens rom, for eksempel ved bruk av eventyr og fortellinger fra ulike land eller annet utstyr som appellerer til gjenkjennelse for alle barn (s.68). Det er viktig for barnas selvbilde og identitet at de kan finne bekreftelse på seg selv og oppleve seg selv som relevante i barnehagehverdagen ved å se noe av seg selv representert i barnehagen. Kibsgaard & Kanstad (2015) snakker også om at ved å se på kultur og etnisitet som noe som skapes når mennesker møtes og ikke et statisk fenomen vil barna kunne se på seg selv som noe verdifullt i et større fellesskap (s.171).

3.1.3 Arbeid med flerkulturelt mangfold i barnehagen

Spernes & Hatlem (2013) skriver at det å være en flerkulturell barnehage handler om det hverdagslige arbeidet med å ivareta mangfoldet, synliggjøre det og å legge til rette for at alle kan delta aktivt i barnehagetilbudet og at de får utbytte av det (s.234). Mange barnehager besøker kirken ved spesielle høytider, mens noen besøker alle de ulike gudshusene som er representert i mangfoldet i barnehagen. Ulike kulturer og religioner bringer også med seg ulike regler og tradisjoner for mat. Her er det viktig at de ansatte har kunnskap om dette og rutiner for hvordan de skal gjennomføre dette på best mulig måte for alle parter i hverdagen. Dersom de ansatte gjør dette til noe som er vanskelig å forholde seg til eller at det problematiseres, vil barna kunne oppfatte seg selv som et problem eller at de er unormale. Matsserveringen må derfor tilpasses til mangfoldet i det daglige (s.235).

Alle barn har krav på oppgaver som gjør at de kan kjenne på mestring. I Spernes & Hatlem (2013) står det at også det pedagogiske innholdet i barnehagehverdagen må tilpasses mangfoldet i barnegruppa. (s.236). Dette forutsetter at de ansatte i barnehagen ser på barnas kunnskap og erfaringer som utgangspunkt, og at mangfoldet av muligheter i og utenfor barnehagen benyttes slik at barna får flere erfaringer både i barnehagen men også i nærmiljøet (s.237). Konkretiseringsmateriale som for eksempel språkkort hvor de bruker de ulike språkene i barnehagen i tillegg til norsk, ulikt materiell eller gjenstander fra de ulike kulturene og eventyr eller bøker fra ulike land og kulturer kan være med på fremme mangfoldet (s.241).

3.2 Kultur og identitet

I dette delkapittelet skal jeg se på kultur og identitet og hvordan dette henger sammen. Når vi snakker om kultur vil det også være relevant å se på hvordan vi som individer identifiserer oss i forhold til ulike grupper. I følge Dypedahl & Bøhn (2017) er dette et sentralt punkt for å forstå både kultur, kulturbakgrunn og hvordan mennesker ser på tilværelsen, fordi identiteten vår i stor grad knyttes til gruppetilhørighet (s.62).

3.2.1 Kultur

Hvis vi ser på Bates & Plog (1990) sin definisjon av kultur så er kultur et system av felles trosoppfatninger, verdier, skikker, handlingsmønstre og artefakter, som benyttes av medlemmer av et samfunn for å forholde seg til hverandre og til verden. Det er også noe som formidles fra generasjon til generasjon gjennom innlæring (Dypedahl & Bøhn, 2017, s.53). Kultur er ikke statisk, tvert i mot så er det noe som er i forandring hele tiden og vi blir også påvirket av sosialiseringen som foregår rundt oss både i hjem men også i samfunnet. Schram & Bergsland (2021) skriver om forskjellen på å ha en statisk kulturforståelse og en dynamisk kulturforståelse. Ved å ha en statisk forståelse av kultur så tenker man at alle i samme kultur deler alle verdier, normer og regler og man avgrenser det til en gruppe og lager såkalte stereotyper. En dynamisk forståelse vil forstå kultur som en dynamisk og kompleks prosess, hvor kulturene påvirker og utvikler hverandre og noe som skaper mellom mennesker (s.10-13).

Når vi snakker om kultur vil det også være naturlig å se litt på etnosentrisme og kulturrelativisme. Som barnehagelærer i Norge i dag vil nok de aller fleste havne i situasjoner i barnehagen som kan være vanskelige å forstå og akseptere eller som bare kan oppleves fremmede. Disse to begrepene kan brukes til å beskrive to ulike måter å møte det som er annerledes og fremmed på. I følge Spernes & Hatlem (2019) så kan etnosentrisme forklares som en tilbøyelighet til å forstå det som skjer, men ut fra egen kultur eller religion. De ser sin kultur og religion som det som er rett og bra og forstår dermed andres måte som feil eller dårlig. I en kulturrelativistisk forståelse derimot prøver man å forstå den andre med denne personens forståelsesrammer og her er det ingen som har fasiten på hva som er rett eller galt, men man må forstå hver person og situasjon i lys av den kulturelle konteksten (s.159-160). Vi

kan dermed si at disse to måtene å forstå kultur på er vidt forskjellige og det vil derfor være realistisk å befinne seg en plass mellom de to, da det ikke vil være holdbart i praksis å være på ett av ytterpunktene (s.160).

Barnehagekultur er også et begrep som blir brukt mye, og alle barnehager har sin egen kultur i form av uskrevne og uttalte regler for hva som passer seg å si, hvordan man kommuniserer, hvordan man skal oppføre seg eller hvordan man bør gå kledd. Dersom man har kjennskap til kulturen som råder i barnehagen vil man også ha et slags fortrinn ettersom man da kjenner spillereglene bedre (Sand, 2020, s.90). For eksempel så vil foreldre som selv har gått i barnehage i Norge kanskje ha mer kjennskap til spillereglene enn de foreldrene som ikke har denne erfaringen. Videre skriver hun at barn, foreldre og ansatte som ikke tilhører det majoritetskulturelle fellesskapet kanskje ikke vil oppleve samme fortrolighet til ulike verdier og aktiviteter i barnehagens virksomhet. Dette er kanskje ikke ting personalet tenker over som kultur, men heller noe som er faglig og nøytralt men alt dette kommer fra etablerte praksiser og tradisjoner, og er derfor en form for kultur (s.90).

3.2.2 Identitet

I følge Horntvedt (2017) er identitet hentet fra det latinske ordet idem og betyr det å være lik eller å ligne på andre mennesker, identiteten man har kan være både individorientert og kollektivorientert (s.233). Vi flytter oss mellom disse to skalaene og det som bestemmer hvilken del av vår identitet som blir trukket frem er relasjonen rundt oss, konteksten og situasjonen vi befinner oss i, identiteten din blir derfor aktivert ulikt i ulike sammenhenger (s.234). Salole (2018) sier at det å identifisere seg med sin egen gruppe enten det er familie, venner, lokalsamfunn, osv. er en viktig del av å føle tilhørighet og trivsel, når man da drar fra denne gruppen vil man miste denne gruppen eller i vertfall deler av den. Man mister referanserammen. (s. 119). Identitering er de pågående, uavsluttede og komplekse prosessene som fornyer, bekrefter og skaper menneskets identiteter. (Schei, 2012, s.72). Identitet er ikke noe man har eller ikke har. Identitet er noe man er, har og hele tiden søker mot og derfor kan identitering både forstås som individets praksis men også det som gjør at man handler på en bestemt måte. Et barn som gjennom andres reaksjoner på dets handlinger blir oppmerksom på seg selv, er i ferd med å identiteres i regulerte væremåter som vil prege videre kontakter for barnet.

Sand (2020) skriver at kulturell identitet som vi også kaller det sosiale aspektet, beskriver gruppeidentiteten man har som individ og det er opplevelsen av et fellesskap som individet forstår og mestrer. Individet kan oppleve bekreftelse, egenverd og aksept for den det er gjennom språk, verdier og normer, vurderinger og tenkemåter når det skjer som et vi, og i et fellesskap. Alle vil likevel være og oppleve seg selv som spesielle med sine særtrekk og sin egenart selv om det finnes kulturelle fellestrekk (s.112). Videre skriver hun at minoritetsspråklige barn bør få følelsen av tilhørighet og tilknytning til et «selv», samtidig som de bør få mulighet til å utvikle ulike og flere typer kulturelle identiteter (s.113). En enighet mellom hjemmet og barnehagen om at et flerspråklig og flerkulturelt innhold i barnehagen kan være til nyttig læring for barna vil være med på å skape et interessefellesskap. Å bruke mangfoldet man har av språk og kultur i barnehagens innhold vil være en berikelse for alle barna i barnegruppa (s.113).

3.3 Inkludering og tilhørighet

I følge Salole (2018) så handler tilhørighet og inkludering om det å høre til en plass, at man føler seg inkludert sammen med de andre i gruppa og at man blir sett og anerkjent for den man er (s. 184).

Strand, Berge & Steen-Olsen (2017) skriver at hvert menneske har et unikt ståsted som er formet av tidligere opplevelser og dette er viktig å forstå i møte med mennesker fra ulike kulturer. Hvordan man vokser opp og i hvilket miljø gir både muligheter og begrensninger når det kommer til utviklingen av forståelseskategorier og derfor også hvilke dagligdagse aktiviteter som er tilgjengelige (s.121). Det finnes mange ulike måter å oppleve tilhørighet på, men selv om man identifiserer seg med en gruppe er det fortsatt mulig å kjenne på at man ikke hører til eller at man ikke er akseptert eller inkludert i gruppen men også motsatt. For de aller fleste så handler tilhørighet om å føle seg trygg, det handler om at man deler verdier, væremåter, sosiale, symbolske og materielle bånd (s.122).

Salole (2018) skriver at det også handler om å få brukt «hele seg». Hun sier at det er mange krysskulturelle barn som ikke opplever interesse for eller kyndige spørsmål om de alternative virkelighetene de kjenner til og har opplevd, og at de ikke får mulighet til å bruke sin kompetanse. De blir ikke bedt om å delta på lik linje med andre når det kommer til språk eller fakta om for eksempel mat, skikker eller samfunnskunnskap i situasjoner eller sammenhenger

hvor det ville vært naturlig. Dette kan være med på å gjøre at vennene deres heller ikke spør om dette og det kan gjøre at man ikke føler seg relevant eller anerkjent (s.184).

3.4 Foreldresamarbeid

Glaser (2023) skriver at et tett samarbeid med foreldrene i barnehagen er viktig for at overgangen og helheten i barnas liv skal ivaretas på best mulig måte. Involvering av foreldre i barnehagen har også en innvirkning på barnas trivsel og utvikling i barnehagen, og det er spesielt viktig at personalet og hjemmet samarbeider om de to oppdragelsesarenaene slik at de kan fungere sammen på en måte som fremmer trivsel og læring for barnet (s.22).

Foreldregruppen i en barnehage vil være mangfoldig og sammensatt, det er derfor viktig å tenke på hvordan man møter ulike foreldre. Ulike verdisyn og ulik kulturell og religiøs tilhørighet vil være uunngåelig, noen vil kanskje ha et verdisyn som er nært ditt eget mens andre kan avvike fra det du kjenner fra før av. Det større forskjellene er, desto mer utfordrende kan det oppleves å få til et godt samarbeid og det er derfor viktig at vi møter foreldrene med anerkjennelse, åpenhet og respekt (s.82). Et viktig grunnlag for et godt foreldresamarbeid er at foreldrene føler seg sett, hørt og verdsatt og at de blir møtt og sett på som viktige samarbeidspartnere som får være delaktige i barnets barnehagehverdag (s.82).

Sand (2020) skriver at det å møte foreldre som kommer fra ulike kulturer, enten det er innen det norske samfunnet eller fra andre land, krever at man har respekt, lydhørhet og innsikt (s.119). En grunn til at mange kan oppleve det som utfordrende å samarbeide med minoritetspråklige foreldre er at de ansatte har for lite kunnskap og forståelse for hvordan minoritetsforeldre har det i Norge. Man kjenner kanskje ikke til hvorfor familien har kommet til Norge eller hva de har med seg av ulike opplevelser og erfaringer, og derfor mangler man kanskje også forståelsen for hvordan det kan oppleves å være foreldre i nye og fremmede omgivelser (s.121). Det er også viktig å huske på at barn lærer mye av voksnes holdninger og handlinger, og de oppdager fort om personalet er interessert i hjemmet deres og om de støtter eller kritiserer foreldrene. Det er derfor viktig med gode holdninger til foreldrene, de kan fort merke negative holdninger og dermed reservere seg mer for samarbeid. Dersom man har gjensidige fordommer og negative holdninger mellom personalet og foreldrene kan forholdet bli problematisk og vanskeligere å forholde seg til for begge parter (s.136).

I boka til Gjervan, Andersen & Bleka (2014) står det at personalet i barnehagen har ansvar for å ta initiativ til og for å utvikle samarbeidet med foreldrene i barnehagen. For å ivareta dette

vil det være viktig med en sammensatt kompetanse som inneholder kunnskaper, holdninger og ferdigheter i forhold til samarbeid. Det hjelper ikke å ha kunnskap om samarbeid, hvis man ikke kan bruke det i praktisk handling. Det å kunne opparbeide seg en gjensidig respekt sammen med foreldrene vil være med på å skape en mer likeverdig dialog og et tettere samarbeid (s.93).

4.0 Presentasjon av funn og drøfting:

I denne delen av oppgaven skal jeg presentere funnene jeg har innhentet fra informantene og drøfte dem opp mot valgt teori og rammeplanen. Jeg har derfor valgt å dele funnene inn i forskjellige temaer, som løfter frem og utdyper informantenes utsagt, og belyser problemstillingen min. Alle tre informantene mine jobber som pedagogiske ledere i ulike barnehager, og alle er utdannet ved Dronning Mauds Minne Høyskole. «Kari» har jobbet som pedagogisk leder i 15år, «Per» har jobbet som pedagogisk leder i 9 måneder og «Hanne» har jobbet som pedagogisk leder i 4 år.

4.1 Tanker rundt arbeid med flerkulturelt mangfold

Mangfold i barnehager i Norge er noe vi alle kjenner til og har hørt om på en eller annen måte, enten man har mye kunnskap om det eller ikke. Vi blir stadig mer og mer flerkulturelle som land og dette handler om at vi blir flere mennesker med ulike religioner, språk, kultur og raser. Jeg ønsket å finne ut mer om dette og om hva de legger i begrepet flerkulturelt mangfold og jeg valgte derfor å spørre alle informantene mine om dette. Alle tre informantene hadde samme oppfatning av begrepet og mente at dette handlet om et mangfold av folk fra ulike kulturer som snakker ulike språk, har ulike religioner, tradisjoner, verdier og livssyn. Informantenes tolkning og forståelse av begrepet støtter også teorien til Horntvedt (2017) og Gjervan et al, (2014) som handler om at mangfold strekker seg ut over en bred skala og kan inneholde så mye forskjellig, samt at det å være flerkulturell handler om flere kulturer som en del av et samfunn. Per påpeker også at i deres barnehage så er 9 av 12 barn flerkulturelle, så selv om flerkulturelle mennesker i Norge i dag utgjør en minoritet så vil det likevel være mulighet for at de utgjør majoriteten av en barnegruppe i dagens flerkulturelle Norge (Gjervan, Andersen & Bleka, 2014, s. 21).

I rammeplanen så står det at «Barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.9). Jeg spurte informantene om hva de tenkte om dette sitatet og hvorfor man burde jobbe med dette i det pedagogiske arbeidet. Alle informantene sa seg enige i sitatet fra rammeplanen og Kari løftet frem at «Jeg er helt enig i sitatet, fordi mangfoldet speiler samfunnet og er en berikelse for oss. Ved å synliggjøre og ivareta mangfoldet i barnegruppa vil alle barna få bedre forståelse for ulike kulturer og mer kunnskap om hverandre». Dette utsagnet går jo inn på at det å være en flerkulturell barnehage handler om å ivareta, synliggjøre og legge til rette for mangfold i hverdagen og at det er viktig at det pedagogiske innholdet tilpasses mangfoldet i barnegruppa (Spernes & Hatlem, 2013, s.234). Hanne påpeker også viktigheten av å arbeide med dette fra barna er små, «Det er viktig at vi starter tidlig med dette arbeidet slik at de får bli kjent med hverandres kulturer og gjennom dette kan utvikle toleranse og respekt for ulikhetene». Dette vil kunne gjøre at barna ser på seg selv som noe verdifullt i et større fellesskap og at de lærer at kultur ikke er et statisk fenomen men noe som forandrer seg hele tiden (Kibsgaard & Kanstad, 2015, s.171). På andre siden kan man se på dem som ikke er enige i dette og dermed har en problemorientert tilnærming til det kulturelle mangfoldet som finnes i barnegruppa og ser på det som et problem fremfor en ressurs. Ved at de sier seg enige i dette utdraget fra rammeplanen har de ressursorientert tilnærming og de anerkjenner mangfoldet av kultur og språk som finnes i barnehagen og tar dette med i betraktning av det pedagogiske arbeidet i barnehagen (Gjervan, Andersen & Bleka, 2014, s.63).

Det er selvfølgelig viktig at de pedagogiske lederne løfter og synliggjør mangfoldet de har i barnehagen eller på barnegruppa, men for at det skal bli en naturlig del av hverdagen er det nødvendig at også resten av personalet er med på det. Selv om det finnes barn med ulik språklig og kulturell bakgrunn i barnehagene betyr ikke dette nødvendigvis at de har en flerkulturell pedagogisk tilnærming. Barnehagene er helt avhengige av at personale har evne, kompetanse og vilje til å jobbe med det (Gjervan, Andersen & Bleka, 2014, s.61). Vi snakket derfor om hvordan barnehagens personale kan bidra til å skape et flerkulturelt mangfold i barnehagen. Per forteller at manglende interesse for å jobbe med tema blant de andre ansatte har gjort det utfordrende å jobbe med dette. Per mener at litt engasjement og det å være interesserte ville gjort det lettere for hele gruppa å jobbe sammen med dette. Dette kan jo for eksempel komme av mangel på kunnskap, at de ikke føler at de har nok informasjon om det

eller at de ser på en monokulturell pedagogisk forankring som det rette, som i følge Gjervan, Andersen & Bleka (2014) er når man ser på majoritetens språk og bakgrunn som en forutsetning for at barnehagen skal kunne nå sine mål (s.63). På en annen side kan man jo si at det er ting den pedagogiske lederen kunne gjort for å skape mer engasjement rundt dette og for å gi de andre ansatte mer kunnskap, om man for eksempel kunne fått til noe form for kurs eller lignende ville det kanskje åpnet øynene til de andre ansatte når det kommer til temaet. Hanne er også enig med at det å engasjere seg, være til stede og å være interessert gjør mye av jobben. Kari sier det at «Alle ansatte kan være med på å skape muligheter til dette ved å gi barna nye erfaringer enten i barnehagen eller ved å ta dem med ut på noe». Dette handler om at de ansatte i barnehagen må se på barnas erfaringer og kunnskap som et utgangspunkt og benytte mangfoldet av muligheter slik at barna får flere erfaringer (Spernes & Hatlem, 2013, s.237).

4.2 Betydningen av kultur og identitet i mangfoldet

Det flerkulturelle mangfoldet vi har i dag kommer av at vi som mennesker og individer tilhører mange ulike kulturer, og det vokser stadig. Jeg stilte informantene mine spørsmålet om hvordan de definerer kultur. Kari og Hanne definerte kultur som en gruppe i samfunnet med felles verdier, holdninger, væremåter og i noen tilfeller religion. Informantene definerer kultur som et slags samfunn som forholder seg til hverandre men som også lever i det store samfunnet og at det kan variere hva kulturen kommer av eller hvor den kommer fra, en definisjon som på mange måter ligner på definisjonen til Bates & Plog (Dypedahl & Bøhn, 2017, s.53). Kari sa «Kultur er ikke statisk men noe som hele tiden er i endring og de ulike kulturene er med å påvirke hverandre. Måten vi møter og forstår kultur på er noe som er viktig å tenke over i barnehagen, i møte med ulike kulturer». I lys av teorien til Schram & Bergsland (2021) kan man dra dette sammen med hva Kari sier om viktigheten av hvordan vi forstår kultur. Om man har en statisk forståelse eller en dynamisk en vil ha mye å si på hvordan vi møter ulike kulturer i barnehagen. Man kan se på Kari at dette vertfall er noe hun er bevisst på i barnehagen, når hun møter andre kulturer og at hun har et innblikk i ulike måter å forstå kultur på (s.10-13). Det ville kanskje vært problematisk for Kari i hverdagen dersom hun ikke hadde noe kunnskap om dette, og ikke tenkte over hvordan hun selv var i møte med ulike kulturer. Per definerte kultur som «En gruppe som har noe til felles og skaper en slags gruppe eller felles forståelse av verdier, regler og tradisjoner, enten det er religion,

arbeidsplass, opprinnelsessted, barnehage, skole eller lignende». Dette sier noe om Per sin forståelse for barnehagekultur, at man har en del normer og uskrevne regler som de som er en del av kulturen er innforstått med men som kanskje kan være utfordrende for de som står utenfor å forstå (Sand, 2020, s.90). Dette kan gjøre at Per kanskje er mer bevisst i møte med foreldre fra andre kulturer. Han vet at barnehagekultur er en ting og at de som ikke har gått i barnehage i Norge eller ikke har noe erfaring med det fra før kan ha vanskelig for å forstå hvorfor ting er som de er eller hvorfor barnehagen gjør som de gjør.

Etter at vi hadde snakket en del om kultur og hvordan de definerer det så spurte jeg informantene mine om hvilken betydning de tenker at barns kultur kan ha for deres identitet og identitetsutviklingen deres. Vi tenker jo at identitet handler om hvem du er som individ og hvordan du er i ulike sammenhenger eller sammen med andre (Horntvedt, 2017, s.233). Hvordan vi identifiserer oss i ulike grupper er sentralt for å forstå kultur ettersom identiteten vår ofte knyttes til gruppetilhørighet, dette handler jo om hvordan vi velger å være ut i fra dem som er rundt oss og hvilken kontekst eller situasjon man befinner seg i. Dette kan jo også være relevant i barnehagen ettersom man der befinner seg i en barnehagekultur og rundt andre mennesker enn det man for eksempel gjør når man er hjemme, og dette kan ha noe å si for identiteten vår (Dypedahl & Bøhn, 2017, s.234).

Kari sa «Jeg mener at kulturen de har med seg hjemmefra er viktig å ta vare på for deres identitet, men at de også får ta del i den kulturen man har i barnehagen eller på avdelingen som et fellesskap». Dette Kari sier her handler om hvor viktig det er for barna å få være en del av en gruppe for å føle på trivsel og tilhørighet. Man kan se det sånn at barnet er flerkulturelt og tilhører flere ulike kulturer ved å for eksempel ha en kultur fra et annet land, en i barnehagen og en på fotballen (Salole, 2018, s.119). Selv om man tilhører fler kulturer er det viktig at man trives og føler at man er en del av fellesskapet når man er med den gruppen, som for eksempel om man er fra et annet land vil man kanskje ha den kulturen i hjemmet sitt, men kjenne enda mer på det om man drar på besøk til dette landet og samler seg med storfamilien og tar del i dagliglivet der. Identitetene man er i de ulike kulturene er komplekse prosesser som hele tiden fornyer, bekrefter og skaper våre identiteter (Schei, 2012, s.72). Per sa at «Kulturen barna tar med seg er viktig for identiteten deres ettersom det er en del av dem, men det er også viktig at vi anerkjenner det for at de skal føle seg likeverdige og som en del av fellesskapet». Dette går jo litt inn i det rammeplanen sier om at barnehagen skal være med på å bidra til at barna føler seg anerkjent for den de er og at de føler seg sett, samtidig som de skal synliggjøre barnets verdi i fellesskapet (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.9). På en annen

side kan man tenke seg at dersom barnehagen fjerner kulturen de har med seg hjemmefra og kun fokuserer på å fornorske alt og alle vil dette kunne føre til en identitetskrise for barnet, og det vil kanskje være vanskelig for barnet å føle at hen hører til noen plass. Det er interessant å se hvordan Per tenker at det å anerkjenne kulturen deres som en del av identiteten deres er viktig for at barna skal føle seg som en del av fellesskapet. Jeg tenker jo også at det er sant ettersom man opplever bekreftelse og aksept for den vi er gjennom et fellesskap (Sand, 2020, s.112).

4.3 Arbeid med flerkulturelt mangfold

Jeg fortalte alle informantene mine litt om barnehage praksisen som jeg hadde i Sør-Afrika og hvordan jeg opplevde det, ettersom det var det som inspirerte meg til å ha fokus på hvordan man arbeider med flerkulturelt mangfold i hverdagen. Selve fortellingen ligger ved i intervjuguiden men kort fortalt så handler det om hvordan de jobbet med ulike kulturer i hverdagen og hvordan det var representert i barnehagens rom.

Jeg spurte derfor informantene mine hvordan de jobber med flerkulturelt mangfold i barnehagen, om det er noe de bruker aktivt i hverdagen eller mest ved feiringer/markeringer. Hanne svarte «Vi prøver oss på små ting i hverdag som for eksempel å telle på et barns språk, lære oss enkle hverdagsfraser, se i ulike bøker og markere noen høytidsdager, noe som er til glede for alle på avdelingen». Dette synes jeg høres veldig fint ut med å gjøre de små tingene i hverdagen, samtidig som man markerer litt ekstra når det er noe spesielt som skjer. Dette handler jo også om viktigheten av å synliggjøre i formelle og uformelle aktiviteter i hverdagen, for eksempel ved bruk av bøker fra andre land som gjør at flere av barna har mulighet til å gjenkjenne historiene, bøkene eller eventyrene som blir fortalt i barnehagen (Gjervan, Andersen & Bleka, 2014, s.68). Jeg synes også det er fint at Hanne nevner at det er til glede for hele barnegruppa eller hele avdelingen, ettersom man hele tiden hører at språk og kultur i barnehagens innhold vil være en berikelse og glede for alle barn å få være med på å delta i (Sand, 2020, s.113).

Kari sier at de jobber mest aktivt med det rundt høytidsfeiringer «Vi feirer med flagg og en hilsen på felles tavla, noen foreldre har tatt med mat tidligere og vi hører på musikk fra barnets land til glede for både barn og foreldre». Dette er kanskje det som blir svart mest på hvordan barnehager jobber med flerkulturelt mangfold, da det ofte er de ulike høytidene eller

forskjellige markeringer man tenker på når man tenker at man skal ta det med i hverdagen. Dette med mat er spesielt interessant fordi matservingen i barnehagen må tilpasses mangfoldet i det daglige og det er jo da ekstra spennende for resten av barnegruppa å få et innblikk i hvorfor de spiser som de gjør, tradisjoner de har med det og til å med få smake på mat som er typisk for deres kultur ved at de har det med i barnehagen (Spernes & Hatlem, 2019, s.235). Dersom man ikke fokuserer på ulik mat ved ulike kulturer og at det er noe som er naturlig, vil kanskje noen av barna som har annerledes mat enn majoriteten føle på en slags skam eller at de ikke passer inn, dersom dette ikke er normalisert fra tidligere.

Per sier at «Vi har ikke noe fokus på det nå, men jeg spør ofte barna om ord på deres språk eller om de har med seg annen mat så prøver jeg å være interessert og nysgjerrig å spørre dem om det». Dette kan vi se litt i lys av Salole (2018) sin teori som handler om at barna skal få bruke «hele seg» i hverdagen. At de føler på interesse og nysgjerrighet for sin kultur kan gjøre at de åpner seg opp mer og at de føler seg mer inkludert (s.184). Jeg tror også at ved å snakke høyt om det og ved å gjøre dette i situasjoner med andre barn rundt vil det også skape nysgjerrighet blant dem og det vil være naturlig å snakke om de ulike kulturene og hva de spiser hjemme i for eksempel en måltidsituasjon.

4.4 Synliggjøring i barnehagens rom

Etter å ha hørt litt med informantene om hvordan de jobber med flerkulturelt mangfold i hverdagen og hva de gjør, gikk jeg over til å spørre dem om de gjør noe for å synliggjøre det kulturelle mangfoldet i barnehagens rom. Kari forteller at de bruker å låne ulike bøker på biblioteket som representerer ulike kulturer eller som har mangfold som tema. Kari forteller også at de er veldig glad i å spille musikk, lære seg noen ord på de ulike språkene og at de har dukker med ulike uttrykk på avdelingen. Konkretiseringsmateriale som for eksempel bøker fra ulike land eller kulturer kan være en måte å fremme mangfoldet på i hverdag (Spernes & Hatlem, 2019, s.241). Dette var også noe jeg fikk se selv da jeg observerte i denne barnehagen. De hadde mye forskjellige bøker som representerte ulike kulturer, i tillegg til at de hadde ord som hei, hade, hvordan går det, på ulike språk på veggene og de ulike flaggene som tilhørte språkene var hengt opp ved siden av. Jeg så at barna brukte både bøkene og dukkene en del når det var frilek, jeg tror dette kan være med på å gjøre at barna føler seg inkludert sammen med de andre i gruppa når de kan se noe som representerer dem og noe som representerer vennene sine sammen (Salole, 2018, s.184).

Per sier at de ikke har noe i barnehagens rom, men at de pynter litt ekstra rundt spesielle høytider eller markeringer. I rammeplanen så står det at «Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.27). Med tanke på at 9 av 12 barn i denne barnehagen er flerkulturelle så er jeg overrasket over at de ikke har noe særlig som viser dette frem i barnehagens rom. Det kan være det finnes, men at Per ikke tenkte over det men dersom barn skal få muligheten til å føle på at de er med å har innflytelse på barnehagen vil man tenke at dette kunne være en naturlig plass å gjøre det. Etersom 9 av barna er flerkulturelle ville det vært interessant for hele barnegruppa å få oppleve litt av hverandres kultur eller at barna selv kan kjenne seg igjen i ting de finner i barnehagens rom. Måten barnehagen møter kultur på, om de har et etnosentrisk syn på det eller et kulturrelativistisk kan være en forklaring på hvorfor de ikke gjør det, men det kan også være andre årsaker til at de ikke gjør det, som for eksempel tid eller ressurser (Spernes & Hatlem, 2019, s.159). Per har tidligere nevnt at «Det er lite interesse og engasjement rundt tema fra resten av personalet som gjør det utfordrende». Dette kan jo også være en grunn til det, at de sammen har skapt et slikt syn i møte med kultur eller at det er mangel på kunnskap om tema i personalgruppa som derfor svekker interessen.

Hanne forteller at de blant annet har dukker med samiske nasjonaldrakter, enkle hverdagsfraser på ulike språk hengende på veggene, bøker med samisk tema og skrift, i tillegg til at de har brukt en historie om Stallo og hørt på samiske sanger. Denne barnehagen er en del av en samisk forvaltningskommune og har derfor arbeidet mye med det samiske, de har også en del samiske barn. Å jobbe slik som dette med en kultur og det å kunne se hvor de kommer fra og hva de tilhører er en måte å gjøre barna trygge på og at de kjenner på denne tilhørigheten og fellesskapet som det skaper (Strand, Berge & Steen-Olsen, 2017, s.122). Jeg var også å observerte i denne barnehagen å fikk se alt det fine materialet de hadde tilgjengelig som tilhørte den samiske kulturen, men også bøker, flagg, ord og uttrykk som tilhørte andre kulturer. Det som også var fint å se var at en av de andre ansatte i barnehagen kunne samisk og satt å leste for noen barn på samisk, der var det både barn som kunne samisk men også som ikke kunne det, men det så ut til at alle hadde stor glede av det. Dette er også med på å gjøre at disse barna får en tilknytning til et «selv» (Sand, 2020, s.113).

4.5 Foreldre som ressurs for barnehagen

I rammeplanen står det at «Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.29). Jeg brukte dette som en inngang til å snakke om foreldresamarbeid sammen med informantene men da spesielt foreldre samarbeid med foreldre fra ulike kulturer. Alle informantene var enige i dette sitatet fra rammeplanen og ønsket å ha et best mulig samarbeid med alle foreldrene på avdelingen uavhengig av kultur, språk eller andre ting. Det er viktig med et godt og tett samarbeid med foreldrene som en forutsetning for at barna skal trives, utvikle seg og ha muligheten til læring noe de vil kunne oppfylle ved at de også har dette synet på det (Glaser, 2023, s.22). Problemet dersom barnehagen og foreldrene ikke har et godt samarbeid er jo at det kan gå utover barna og deres læring, ved at de merker at samarbeidet mellom foreldrene deres og de ansatte er dårlig og de kan da mistrives og miste tillit til personalet. Kari sa «Vi har valgt å bruke foreldrene som en ressurs når det kommer til å fremme mangfoldet i barnehagen, vi spør dem om ord og uttrykk, og er interesserte og åpne». I lys av det Sand (2020) skriver om å møte foreldre med respekt og innsikt, kan vi i denne situasjonen se at det har gjort en forskjell og vært til hjelp ettersom foreldrene kanskje ikke ville samarbeidet like godt eller hjulpet til like mye dersom de ikke følte at barnehagen var interesserte i det de hadde å komme med eller at de ikke anerkjente dem (s.119).

Per sa «Det er viktig for oss å ha et godt samarbeid med foreldrene for at barna og foreldrene skal trives i barnehagen. Vi prøver å inkludere dem slik at de også føler at de er en del av barnehagehverdagen». Det er veldig viktig at også foreldrene til barna trives i barnehagen og at de føler seg trygge på de ansatte som er der, slik at de kan samarbeide på best mulig måte. Det er også viktig at de føler at de får ha en stemme i møte med barnehagen og at de kan få være delaktige i barnets barnehagehverdag med å bidra som en ressurs eller komme med innspill og meninger (Glaser, 2023, s.82). Det at personalet bruker tid på å snakke med foreldrene i ulike situasjoner og at de har gode holdninger til dem, vil også påvirke barnas holdninger og handlinger. Barn lærer mye av det vi som voksne gjør, både holdninger og handlinger, og det er derfor viktig at vi er positive i dette møte og får til et godt samarbeid ettersom det kan påvirke trivselen til barna også. En annen ting er jo at dersom man har negative holdninger til noen foreldre så vil samarbeidet også kunne bli svært problematisk og vanskelig å forholde seg til for alle som er involvert (s.136).

Når jeg snakket med Hanne om foreldresamarbeidet i deres barnehage så nevnte hun at «Vi bruker foreldrene tett til å samarbeide og har jevnlig dialog. Vi har hatt foreldre som har lært oss ansatte forskjellig om ulike kulturer og vært med på å lage opplegg til å bruke i barnehagen». Dette var noe jeg syntes var veldig fint og det hørtes ut som en veldig stor og god ressurs for barnegruppa å få hjelp av foreldre til å få mer kunnskap om ulike kulturer i tillegg til å få veiledning om hva som kunne passet seg å gjort i forbindelse med det. Det er personalet som har ansvar for å ta initiativ til samarbeidet og at man må ha kunnskap, holdninger og ferdigheter som er gode i et samarbeid for å klare å skape et tett samarbeid og en god dialog (Gjervan, Andersen & Bleka, 2014, s.93). I denne situasjonen virker det som personalet har gjort en veldig god jobb med å være interesserte, nysgjerrige og åpne for at de har fått til en så god dialog med foreldrene og et så godt samarbeid som er en fordel for alle partene som er involvert i barnehagehverdagen.

5.0 Konklusjon/Avslutning

I dette prosjektet har jeg fått et innblikk i hvordan noen pedagogiske ledere jobber med flerkulturelt mangfold i barnehagehverdagen. Jeg har fått et innblikk i deres tanker, meninger og holdninger om flerkulturelt mangfold, hvordan man kan jobbe med det og hva de selv gjør for å ha fokus på dette. Søkelyset har vært på hvordan de jobber med det og hvordan personalet og foreldrene kan ta del i arbeidet med flerkulturelt mangfold. Det virker som at det å engasjere personalet, fremme positive holdninger og gi dem mer kunnskap er nøkkelen til å skape mer engasjement og fokus på å bruke det flerkulturelle mangfoldet i hverdagen. Det å gi dem mer kunnskap kan også gjøre at de får utviklet sin flerkulturelle forståelse, og at man sammen som personalgruppe skaper et miljø hvor man er villige til å lære og dele erfaringer, som igjen gjør at det å jobbe aktivt med flerkulturelt mangfold i hverdagen vil bli lettere. Det kommer også frem at det å anerkjenne og inkludere foreldrene i barnehagehverdagen er med på å skape et tettere samarbeid og en god dialog som kan være med på å legge til rette for en mer inkluderende hverdag. Dersom man klarer å legge til rette og jobbe med alt dette vil det også styrke barnas kunnskap, forståelse og engasjement rundt temaet og dette kan være med på å styrke barnas følelse av tilhørighet, inkludering og anerkjennelse.

Funnene mine viser at pedagogiske ledere har ulike måter å jobbe med flerkulturelt mangfold i barnehagehverdagen på. Ut ifra informantenes utsagn kan man se at det å ha konkretiseringsmateriale i barnehagens rom kan være med på å utgjøre en stor del av dette, og på å skape samtaler rundt temaet i tillegg til at det i seg selv kan gjøre at barna føler seg mer inkludert og kjenner på en tilhørighet. Funnene viser også at et godt samarbeid i personalet og med foreldrene er vesentlig for å få mest mulig kunnskap, erfaringer og engasjement rundt det kulturelle mangfoldet i barnegruppa. Hanne som jobber i en samisk forvaltningskommune fremmer mye den samiske kulturen ettersom det er mye samiske barn i barnehagen og personalet har mye kompetanse på dette området, Hanne sier også at de har et veldig godt arbeidsmiljø i barnehagen hvor både foreldre og ansatte er engasjerte og villige til å lære noe som gjør det lettere å ha fokus på ulike temaer. Alle informantene er enige om at det vil være en ressurs for barnegruppa å ta i bruk det flerkulturelle mangfoldet i hverdagen, men Per nevner også tid og lite engasjement fra personalet som en utfordring i dette arbeidet.

En faktor som kan være med på å gjøre det lettere for pedagogiske ledere å jobbe med flerkulturelt mangfold i barnehagen er mer kunnskap. Dersom alle barnehagelærere får mer kunnskap om dette gjennom utdanningen vil det sannsynligvis være lettere å engasjere og man vil sitte med mer kunnskap som er nyttig for å kunne bruke barnehagens flerkulturelle mangfold som en ressurs i hverdagen. Det å ha fagkunnskaper som man føler seg trygge på i møte med det flerkulturelle i barnehagen vil være med på å styrke arbeidet i hverdagen og legge enda mer til rette for å bruke det som en ressurs.

Ut fra analysen jeg har gjort av funnene mine er konklusjonen at det er vanskelig å gi noe sikkert svar på hvordan pedagogiske ledere jobber med flerkulturelt mangfold i barnehagehverdagen. Det som er den avgjørende faktoren her, er at disse funnene kun er relevante for akkurat dette prosjektet ettersom informasjonsinnhentingene har hatt begrensninger. Oppgaven min kan kun tale for noen pedagogiske lederes arbeidsmåter, tanker og meninger, og kan derfor ikke brukes som en oppgave som taler for alle pedagogiske ledere ettersom alle er forskjellige og vil ha ulike måter å jobbe og tenke på.

En ting jeg kan konkludere med er at hvordan ulike pedagogiske ledere jobber med det flerkulturelle mangfoldet i barnehagehverdagen vil variere fra person til person, men også fra barnehage til barnehage. Det finnes ikke noe rett svar på hvordan man kan bruke det som en ressurs i hverdagen og det er vanskelig å finne en fasit på hva som er den beste måten,

ettersom barnegruppene man jobber med også vil være forskjellige. Det viktige her er at man tilpasser seg til det mangfoldet som finnes i barnehagen og jobber ut ifra dette når det kommer til det pedagogiske innholdet og måten man arbeider på. I tillegg er det viktig at man er engasjerte, åpne og at man har respekt i møte med temaet i barnehagehverdagen slik at det blir en ressurs og en berikelse for alle.

Det kunne vært interessant å se videre på med et enda større utvalg av informanter og å ha brukt en større representasjon av pedagogiske ledere rundt om i hele landet. Da ville det kanskje vært lettere å trekke noen fellestrekk som går igjen og å komme nærmere en konklusjon, men man vil aldri få et helt konkret svar ettersom forskjellene på hvordan man arbeider alltid vil variere. Spørsmål som kunne vært interessant å forske videre på er for eksempel: Arbeider man nok med flerkulturelt mangfold og inkludering i barnehagehverdagen? Hvordan kan vi bruke barnegruppas mangfold som en ressurs i det daglige arbeidet? Har barnehagelærere nok kompetanse og kunnskap om flerkulturelt mangfold?

6.0 Litteraturliste:

- Bergsland, M. D. Jæger, H. (2022). Bacheloroppgaven. I M. D. Bergsland & H. Jæger (red.), *Bacheloroppgaven i barnehagelærer utdanningen*. (2. utg., s.15-50). Cappelen Damm AS.
- Brinkmann, S. Kvale, S. (2015). *InterViews. Learning the craft of qualitative research interviewing*. (3.utg). SAGE Publications, Inc.
- Båtnes, P. I. & Egden, S. (2017). Utvalgte begreper i flerkulturell forståelse. I P. I. Båtnes & S. Egden (red.), *Flerkulturell forståelse i praksis*. (s. 221-251). Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving*. (7.utg). Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Dypedahl, M. Bøhn, H. (2017). *Veien til interkulturell kompetanse*. (2.utg). Vigmostad & Bjørke AS.
- Gjervan, M. Andersen, C. E. & Bleka, M. (2012). *Se mangfold! Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen*. (2.utg.). Cappelen Damm Akademisk.
- Glaser, V. (2023). *Foreldresamarbeid. Barnehagen i et mangfoldig samfunn*. (3.utg). Universitetsforlaget.

- Kibsgaard, S. Kanstad, M. (2015). Pedagogiske implikasjoner. I S. Kibsgaard & M. Kanstad (red.), *Lek og samspill i et mangfoldsperspektiv*. (s.167-173). Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Kruuse, E. (2011). *Kvalitative forskningsmetoder – i psykologi og beslægtede fag*. (6.utg). Dansk Psykologisk Forlag A/S.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir.
<https://www.udir.no/contentassets/5d0f4d947b244cfe90be8e6d475ba1b4/rammeplan-for-barnehagen---bokmal-pdf.pdf>
- Larsen, A. K. (2017). *En enklere metode: veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode*. (2.utg.). Fagbokforlaget.
- Salole, L. (2018). *Identitet og tilhørighet. Om ressurser og dilemmaer i en krysskulturell oppvekst*. (2.utg). Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Sand, S. (2020). *Ulikhet og fellesskap. Flerkulturell pedagogikk i barnehagen*. (4.utg). Cappelen Damm AS.
- Schei, T. B. (2012). Identitering – et forskningsteoretisk bidrag til kunnskap om dannelsesprosesser. I E. E. Ødegaard(red.), *Barnehagen som dannelsesarena*. (s.71-89). Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Schram, M. Bergsland, M. D. (2021). *Barnehagens møte med flerkulturelt mangfold*. Vigmostad & Bjørke AS.
- Spernes, K. Hatlem, M. (2013). *Den flerkulturelle barnehagen i bevegelse. Teoretiske og praktiske perspektiver*. Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Spernes, K. Hatlem, M. (2019). *Den flerkulturelle barnehagen i bevegelse. Teoretiske og praktiske perspektiver*. (2.utg). Gyldendal AS.
- Strand, G. M. Berge, Å. D. Steen-Olsen, T. (2017). Opplevelse av tilhørighet og inkludering i møtet mellom kulturer. I A. B. Lund (red.), *Mangfold gjennom anerkjennelse og inkludering i skolen*. Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode*. (5.utg). Fagbokforlaget

7.0 Vedlegg:

7.1 Samtykkeskjema

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«Hvordan jobber pedagogiske ledere med flerkulturelt mangfold i barnehagehverdagen»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å finne ut hvordan pedagogiske ledere jobber med flerkulturelt mangfold i barnehagehverdagen.. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

I dagens norske barnehager er det flere barn med forskjellige kulturelle bakgrunner. Det er derfor viktig at vi som jobber med barn og i barnehage er bevisste på å jobbe med det flerkulturelle i barnehagen med god kvalitet og stort engasjement. I høst var jeg på utveksling i Sør-Afrika og fikk virkelig øynene opp for hvor viktig kultur er for hvert enkelt menneske. Dette fikk meg til å tenke på hvordan det egentlig jobbes med flerkulturelt mangfold i barnehagehverdagen her i Norge. Dette er noe jeg ikke har tenkt så veldig bevisst over før så

som student ønsker jeg derfor gjennom dette prosjektet å kunne besvare problemstillingen:
Hvordan jobber pedagogiske ledere med flerkulturelt mangfold i barnehagehverdagen?

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i dette prosjektet innebærer det at du blir stilt ulike spørsmål knyttet til flerkulturelt mangfold, identitet, tilhørighet og kultur. Dette vil ta deg ca. 45 minutter. Dine utsagn blir skrevet ned for hånd og videre belyst og drøftet innenfor prosjektets rammer. I intervjuet vil jeg stille deg spørsmål om barnehagehverdagen, flerkulturelt mangfold og hvordan det jobbes med dette i hverdagen. Jeg vil også ha med meg en medstudent for å notere underveis, slik at jeg på best mulig måte kan skrive ned alle svar.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg/vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg/vi har fortalt om i dette skrevet. Jeg/vi behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Prosjektet skal avsluttes 28.04.23.

Med vennlig hilsen

Ingrid Haugseggen Lyse

Veileder:

Paal Eckhoff Salvesen

Marianne Schram

Student:

Ingrid H Lyse

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «*Hvordan jobber pedagogiske ledere med flerkulturelt mangfold i barnehagehverdagen?*» Jeg samtykker til:

å delta i intervju

Dato:

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift.

Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

7.2 Intervjuguide

Intervjuguide

Formelle spørsmål:

- Hvilken utdanning har du?
- Hvor lenge har du vært i jobb?
- Fortell meg om barnehagen du jobber i?
 - Personalet
 - Barnegruppa/ gruppen
 - Utfordringer?
 - Hva er bra med din barnehage, hva får dere bra til?
- Har du erfaring med å jobbe med flerkulturelle barn og hvilke erfaringer har du med dette?

Jeg tenkte jeg skulle fortelle deg litt om barnehage praksisen min i Sør-Afrika.

De ulike kulturene var først og fremst synlige i barnehagens rom. I barnehagen hadde de bøker som representerte ulike kulturer og som var på ulike språk, det hang ulike flagg på veggene, ord og uttrykk på ulike språkene som var representert på avdelingen på veggene, «utkledningsklær» fra forskjellige kulturer osv. I samlingsstunder tok de ofte utgangspunkt i barnas ulike kulturer. Når vi var der var det Diwali, da kom alle barna kledd i ekstra fine klær og de som var hinduister hadde på seg sine diwali klær. I samlingen snakket de om denne høytiden og barna som hadde feiret dette hjemme med familiene sine var de ivrige på å dele. Også en del av barna som ikke var hinduister hadde fått være med venner eller bekjente på feiringen og tok også del i samtalen. Jeg opplevde at barna hadde enormt stor glede av å dele opplevelsene sine fra feiringen, og de andre barna ble også engasjerte i samtalen, og læreren viste fram bilder.

- Hva tenker du om dette?
- Er dette noe du kan kjenne deg igjen i, eller som dere gjort noe lignende tidligere?
- Hvilken betydning kan denne typen praksis har for barnas identitet?

Flerkulturelt mangfold

- Hva legger du i begrepet flerkulturelt mangfold?

I rammeplanen står det at «Barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger».

- Hva tenker du om dette sitatet?
 - a. Hvorfor bør man jobbe med det?
 - b. Hvilken betydning har det for barna at deres bakgrunn, erfaringer, språk osv. blir løftet inn i det pedagogiske arbeidet?

- Hvordan jobber dere med flerkulturelt mangfold i barnehagehverdagen?
 - a. Er det noe dere bruker aktivt i hverdagen eller helst ved ulike feiringer/markeringer osv.? Kan du komme med et eksempel på hva dere gjør eller hvordan?
 - b. Og hvorfor har dere valgt å jobbe på denne måten?

- Gjør dere noe for å synliggjøre kulturelt mangfold i barnehagens rom? Gjenstander, bøker, dukker, bilder, sanger?

- Ser du noen spesielle utfordringer med å jobbe med flerkulturelt mangfold i barnehagehverdagen?

- Hva kan være fordeler med å bruke det flerkulturelle mangfoldet på avdelingen på daglig basis?

- Hvordan ønsker du å jobbe med det flerkulturelle mangfoldet i barnehagen? Ideelt sett?
 - a. Hvordan kan barnehagens personale bidra til å skape et kulturelt mangfold i barnehagen?
 - b. Er det mulig å bruke foreldre som en ressurs og eventuelt hvordan?

Det står i rammeplanen at «Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene».

- a. Hva tenker du om dette sitatet med tanke på de ulike kulturene representert i barnegruppa?
- b. Er dette mulig?
- c. Hvordan få til et godt foreldresamarbeid?

Kultur, identitet og tilhørighet:

- Hva legger du i begrepet kultur?
 - a. Hvilken betydning tror du barns kultur har for deres identitet?
 - Hva legger du i begrepene identitet og tilhørighet?
 - Hvordan kan synliggjøring av kulturelt mangfold støtte barns identitetsutvikling?
 - a. Har du eksempler?
- Har du erfaring med at foreldre bidrar aktiv i barnehagen med tanke på kultur og religion?
 - a. Har du eksempler?

Er det noe mer du ønsker å si om temaene?

Takk for tiden din og muligheten til å stille til intervju!